

**Zarządzenie nr 021.05.2023 Dyrektora
Zespołu Szkół im. Bolesława Prusa w Częstochowie
z dnia 15.05.2023**

w sprawie: wprowadzenia instrukcji BHP przy obsłudze kosiarki w Zespole Szkół im. Bolesława Prusa w Częstochowie.

Na podstawie art. 207, art. 207¹, ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (Dz. U. z 2022 r., poz. 1510, 1700 i 2140 oraz z 2023 r. poz. 240 i 641) , rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z 26 września 1997 r. w sprawie ogólnych przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy (Dz. U. z 2003 r. nr 169, poz. 1650 ze zm.) § 51-61, zarządzam, co następuje:

§ 1.

Wprowadza się instrukcje BHP przy obsłudze kosiarki stanowiącą załącznik nr 1 do niniejszego zarządzenia.

§ 2.

Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania.

Dyrektor Zespołu Szkół
im. B. Prusa w Częstochowie

(-) Dariusz Rataj

INSTRUKCJA BHP PRZY OBSŁUDZE KOSIARKI

UWAGI OGÓLNE

1. Instrukcja bhp przeznaczona jest do stałego korzystania przez pracowników wykonujących prace porządkowe polegające na koszeniu trawy kosiarką spalinową w placówkach oświatowych.
2. Pracownik powinien posiadać aktualne zaświadczenie lekarskie stwierdzające brak przeciwwskazań do wykonywania pracy, aktualne szkolenie z zakresu bhp oraz ochrony przeciwpożarowej.
3. Do obsługi kosiarki może przystąpić pracownik, który jest zapoznany z jej instrukcją obsługi.
4. Kosiarki nie może obsługiwać pracownik używający leki opóźniające reakcję.
5. Przy obsłudze maszyn z ruchomymi elementami należy pracować w odzieży roboczej przewidzianej dla danego stanowiska. Przy obsłudze maszyn z ruchomymi elementami nie można pracować w odzieży z luźnymi (zwisającymi) częściami jak np. luźno zakończone rękawy, krawaty, szaliki, chustki.

PODSTAWOWE CZYNNOŚCI PRZED ROZPOCZĘCIEM PRACY

1. Pracownik przystępujący do pracy powinien być w stanie nie wskazującym na spożycie alkoholu i narkotyków.
2. Szczegółowo zapoznać się ze stanowiskową instrukcją bhp znajdującą się na stanowisku pracy.
3. Ubrać się w odzież roboczą i ochronną przewidzianą do stosowania na danym stanowisku pracy (ubranie robocze bez luźno zwisających elementów, rękawice ochronne, odpowiednie obuwie na nie śliskich podszwach). Zdjąć z rąk wszystkie zbędne przedmioty takie jak biżuteria itp.
4. Przed koszeniem założyć ochronniki słuchu.
5. Sprawdzić i przygotować sprzęt do wykonania pracy.
6. Sprawdzić stan wyposażenia technicznego kosiarki:
 - czy wszystkie nakrętki, śruby i inne elementy są dobrze dokręcone, nieuszkodzone i nie zużyte,
 - zużyte lub uszkodzone noże, sworznie czy śruby należy wymienić na nowe oryginalne części zamienne,
 - czy silnik jest w należyтым stanie technicznym (czy sprężyna regulacji obrotów silnika, dźwignia regulacji obrotów silnika i inne części, które decydują o podwyższeniu obrotów silnika są we właściwym stanie, czy nie dokonywano przy nich regulacji by podwyższyć obroty silnika),
 - czy w misce olejowej silnika jest wystarczająca ilość oleju, w miarę potrzeby należy uzupełnić niedobór,
 - czy kabel i fajka świecy zapłonowej są w dobrym stanie technicznym,
 - czy świeca nie musi być wymieniona ze względu na jej zużycie,
 - czy filtr powietrza jest czysty - w razie potrzeby należy go oczyścić,
 - czy tłumik nie jest uszkodzony, jeśli jest należy bezwzględnie wymienić go na nowy,
 - czy pojemnik na trawę jest nieuszkodzony, czy nie ma zapchanych krtek wentylacyjnych,

- czy silnik i rura wydechowa nie są zanieczyszczone trawą, liśćmi, tłuszczem, czy resztkami paliwa (w razie stwierdzenia, że tak jest należy niezwłocznie oczyścić wyżej wymienione części, by nie dopuścić do ewentualnego zapłonu kosiarki).

Uwaga:

W razie stwierdzenia jakichkolwiek uszkodzeń czy usterek nie wolno podejmować pracy. Należy niezwłocznie powiadomić o tym swojego bezpośredniego przełożonego w celu szybkiej ich likwidacji. Dopiero po upewnieniu się, że zostały one usunięte pracownik może przystąpić do wykonania zadania.

7. Usunąć zbędne przedmioty znajdujące się w miejscu wykonywania pracy.
8. Upewnić się ze wykonywanie pracy nie stworzy zagrożenia dla osób przebywających w pobliżu.
9. Po wykonaniu wyżej wymienionych czynności pracownik może przystąpić do uruchamiania urządzenia po uprzednim nalaniu paliwa do zbiornika kosiarki.

Podczas wykonywania tej czynności istnieje duże zagrożenie pożarowe.

Bezwzględnie należy przestrzegać następujących zaleceń:

- stosować benzynę bezołowiową,
- paliwo wlewać na wolnym powietrzu, przy wyłączonym, wychłodzonym silniku,
- nie wdychać oparów i gazów,
- nie napełniać zbiornika do pełna - należy pozostawić minimum 15 mm od górnej krawędzi zbiornika,
- zamknąć zbiornik korkiem,
- jeśli doszło do przepełnienia zbiornika (przelania) należy dokładnie usunąć rozlane paliwo,
- nie używać otwartego ognia,
- zabronione jest palenie papierosów,
- zabronione jest dolewanie paliwa podczas pracy silnika, czy też przed jego ostygnięciem,
- nie przechowywać paliwa w nieatestowanych pojemnikach:

CZYNNOŚCI WYKONYWANE PODCZAS PRACY

1. Podczas wykonywania prac należy zwracać uwagę tylko na wykonywane czynności.
2. Sprzęt i narzędzia podczas wykonywania pracy składować tak aby nie stwarzały żadnych zagrożeń wypadkowych, odkładać w wyznaczone do tego miejsca.
3. Ścisłe stosować się do zaleceń, instrukcji bhp i wskazówek przełożonych.
4. Sprawdzić, czy uruchomienie maszyny nie stworzy zagrożeń wypadkowych:
 - trawnik oczyścić z kamieni, kawałków drewna, drutu i innych obcych przedmiotów,
 - usunąć wszystkie zwisające gałęzie by uniknąć zranienia oczu,
 - sprawdzić, czy w niedalekiej okolicy pracy kosiarki nie znajdują się osoby postronne, zwierzęta,
 - koszenie trawy wykonywać tylko przy dobrej widoczności,
 - nie wolno kosić trawy mokrej ze względu na niebezpieczeństwo poślizgnięcia się.
5. Podczas wykonywania pracy koncentrować całą swoją uwagę wyłącznie na wykonywanych czynnościach.
6. Pracować z szybkością odpowiadającą naturalnemu rytmowi pracy tzn. z prędkością kroczenia.
7. Jeśli pracownik kosi trawę z założonym pojemnikiem na ściętą trawę przed koszeniem powinien sprawdzić, czy osłona wylotu dokładnie zakrywa otwór wylotowy kosiarki.
8. Jeśli koszenie wykonywane jest bez pojemnika wykonujący koszenie winien sprawdzić czy osłona dokładnie zakrywa otwór wylotowy do trawy.

9. Bezwzględnie zawsze należy wyłączyć kosiarkę przed przemieszczeniem jej w inne miejsce koszenia lub przed opróżnieniem pojemnika na skoszoną trawę.
10. W razie konieczności opuszczenia swojego stanowiska pracy pracownik zobowiązany jest wyłączyć i zabezpieczyć obsługiwana kosiarkę).

CZYNNOŚCI ZABRONIONE PRACOWNIKOWI OBSŁUGUJĄCEMU KOSIARKE

Pracownikowi nie wolno:

1. Nie stosować się do szczegółowych instrukcji i zaleceń przełożonych.
2. Stosować niebezpiecznych i niewłaściwych metod pracy, tak by stwarzały zagrożenie dla siebie i innych.
3. Pracować bez nakazanych ochron osobistych.
4. Usuwać osłon czy znaków zabezpieczających z kosiarki.
5. Naprawiać samodzielnie maszynę.
6. Dopuszczać do pracy na swoim stanowisku pracy jakichkolwiek innych osób bez wiedzy przełożonego.
7. Podczas koszenia na zboczach, kąt pochylenia kosiarki nie może przekroczyć 15 stopni. Koszenie należy wykonywać w poprzek zbocza nigdy w górę czy w dół.

Zabronione jest:

- koszenie trawy na brzegach strumyków, rowów, stawów czy rzek,
- koszenie trawy z nieosłoniętym otworem wylotowym trawy (za pomocą pojemnika, czy też osłony).

Bezwzględnie należy wyłączyć silnik kosiarki, jeśli:

- odchodzi się od niej,
- zdejmowany lub zakładany jest pojemnik do trawy,
- pracownik będzie dolewał paliwa (wystudzić silnik przed wykonaniem tej czynności),
- ma nastąpić regulacja wysokości cięcia,
- ma nastąpić przemieszczanie kosiarki w inne miejsce,
- pracownik przystępuje do oczyszczania kosiarki,
- dojdzie do zapchania się kanału wyrzucającego trawę,
- wystąpi zjawisko wibracji silnika - bezwzględnie przed ponownym uruchomieniem kosiarki zasięgnąć porady fachowca,
- ma nastąpić wymiana koła,
- ma nastąpić demontaż noża.

Uwaga:

Podczas wykonywania niżej wymienionych czynności pracownik bezwzględnie musi użyć rękawic ochronnych by uniknąć urazów:

- a) przy wykonywaniu wszelkich prac konserwacyjnych,
- b) w razie kolizji z przeszkodą (np. kamień).

W razie kolizji z przeszkodą (kamień) należy:

- odczekać do czasu zatrzymania się noża kosiarki,
- odłączyć świecę zapłonową,
- jeśli kosiarka jest z zapłonem elektrycznym- należy wyciągnąć kluczyk,
- sprawdzić, czy nastąpiło uszkodzenie kosiarki.

W razie wątpliwości co do obsługi urządzenia pracownik powinien zwrócić się do przełożonego o szczegółowe instrukcje lub oddać sprzęt do autoryzowanego punktu napraw.

PODSTAWOWE CZYNNOŚCI PO ZAKOŃCZENIU PRACY

1. Wyłączyć kosiarkę.
2. Dokładnie oczyścić urządzenie.
3. Oczyścić używane ochrony osobiste i odłożyć je na stałe miejsce ich przechowywania.
4. Upewnić się czy pozostawione stanowisko nie stworzy żadnego zagrożenia dla otoczenia i innych pracowników.
5. Przekazać informacje o wykonywanej pracy swojemu przełożonemu.
6. Uporządkować stanowisko robocze.

ZASADY POSTĘPOWANIA W SYTUACJACH AWARYJNYCH

1. W przypadku zaistnienia zdarzenia pożarowego należy postępować zgodnie z instrukcją przeciwpożarową.
2. W przypadku zaistnienia wypadku przy pracy należy postąpić zgodnie z przyjętymi w placówce zasadami.
3. W przypadku awarii – uszkodzenia sprzętu należy odstąpić od wykonywania czynności, zabezpieczyć sprzęt przed przypadkowym użyciem przez inne osoby oraz zgłosić to zdarzenie osobie nadzorującej pracę, nie podejmować działań celem samodzielnego usunięcia nieprawidłowości czy usterki.

UWAGI KOŃCOWE

1. W razie wątpliwości co do zachowania warunków bezpieczeństwa przy wykonywaniu poleconych czynności, pracownik ma prawo przerwać pracę i zwrócić się do przełożonego o udzielenie wskazówek i wyjaśnień.
2. Na podstawie art. 210 Kodeksu pracy: gdy warunki pracy nie odpowiadają przepisom bezpieczeństwa i higieny pracy i stwarzają bezpośrednie zagrożenie dla zdrowia lub życia pracownika albo gdy wykonywana przez niego praca grozi takim niebezpieczeństwem innym osobom, pracownik ma prawo powstrzymać się od wykonywania pracy, zawiadamiając o tym niezwłocznie przełożonego.
3. Należy niezwłocznie zgłosić każdy zaistniały wypadek przełożonemu, a stanowisko pracy pozostawić w takim stanie, w jakim zdarzył się wypadek.
4. Wszystkie zauważone usterki i zagrożenia natychmiast zgłaszać przełożonemu.

Zatwierdzam

.....
(data i podpis)